

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIE CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

NUMERATA WYKOSI: Rocznie rb. 3, półrocznie rb. 2, kwartalnie rb. 1, 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagrańca, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów godziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 10-2 po poł. Przesyłki nadawane redakcja nie zwraca.

CENA

6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petytowy jednoszpaltowy lub jego miejsce Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem 3 k. i następnym po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry oryginalnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kanty i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Zamach na Jasną Górę

(w półwiekową rocznicę).

W „górnym” i „charnym” dziejach Jasnej Góry, tej naszej nie tylko religijnej, ale i narodowej warowni, pamiętną jest data 15 marca 1867 r. W dniu tym bowiem, akurat więc przed pół wiekiem do ówczesnego Generała Zakonu Paulinów O. Aleksandra Ziembę, zjawiał się wczesnym rankiem prezydent Częstochowy, oznajmiając, że z rozkazu naczelnika wojennego gen. Szulgina, winny być do południa przygotowane w gmachu klasztornym kwatery dla roty żołnierzy i kilku oficerów.

Lubo i poprzednio, podczas powstania, wojsko w różnych okresach czasu dłużej lub krócej konsystowało w klasztorze Jasnogórskim, nowy ten przecież kwaterek zupełnie już od lat paru gniececiu powstania, mocno zaniepokoił zwierzchność zakonną, zwłaszcza w związku z następującym wydarzeniem. Równocześnie bowiem z inwazją wojskową zjechała do klasztoru komisja przędowa, która rozpoczęła szczegółowy przegląd i opis wszelkich ubikacji klasztornych z ich zawartością, oraz samej świątyni.

Niepokój zakonników o przyszły los Jasnej Góry był najzupełniej usprawiedliwiony, spełnionymi już wielu faktami kasowania tu i owdzie klasztorów, a nawet zupełnego zamknięcia domów bożych.

Jeden tylko O. General Ziembę nie podzielał tych obaw, mając już przedtem zapewnienie dyrektora komisji wyznaczonego księcia Czarkowskiego, że Jasna Góra pozostanie i nadal w rzędzie t. zw. klasztorów etatowych. Ale i on się zatrzydził, gdy późnym już wieczorem zgłosił się doń, któryś z członków komisji urzędowej, człowiek widocznie uczciwy i religijny, kiedy nie zawałał się odstąpić przed zakonnikiem piekielnego zamachu na Jasną Górę, jaki uknuł Czarkaskij znany twórca rozmaitych projektów stopniowego wynarodowienia i „odkatoliczenia” Polski. Struchlał O. Ziembę, gdy go miarodajne źródło uświadomiło, że istnieje konkretnie już zredagowany wniosek Czarkaskiego, aby nie tylko wywieść jednocześnie wszystkich zakonników i por. zmieszać ich w odleglejszych klasztorach innych djecezi, ale w następstwie rzeczy gmachy klasztorne obrócić na wojenną szkołę junkierską, z czasem zaś i sam święty przybytek przemieniony zrazu na kościół filjalny, miał podlec z biegiem lat stopniowemu zapomnieniu.

Szczegółowy powyższe, które w niniejszym wspominku podajemy pochodzą od ś. p. prof. Bronisława Grabowskiego, dobrze chyba znanego starszemu pokoleniu częstochowian, a czerpał on je z ust wielu O. O. Paulinów, współczesnych O. Ziembie.

Ten ostatni, jako mąż energii, licząc nie tylko na pomoc Boga ale i na godziwe zabiegi przyrodzonego rozumu, po zapoznaniu się z piekielnym pomysłem Czarkaskiego, nie tracił ani chwili czasu. Wiedząc, że biskup Majerczak, administrator djecezi kieleckiej wywiera duży wpływ religijny na hr. Bergową żonę namiestnika a gorliwą katoliczkę, tej samej jeszcze nocy udał się O. Generali rozstałymi końmi do Kielc.

Świątobliwy pasterz kielecki, oceniwszy również powagę sytuacji, bezzwłocznie wyjechał z O. Ziembę do Warszawy, gdzie natychmiast uzyskał audjencję u Bergowej, która najchętniej podjęła się udaremnić wykonanie zamachu na Jasną Górę. Okazało się, że był już najwyższy czas przeciwdziałania, albowiem wniosek Czarkaskiego czekał tylko na formalny podpis namiestnika który jako protestant obojętnie traktował projekt schyzmatycznego rusyfikatora uległ przecie naleganiom żony katolickiej, motywując oczywiście swoją odmowę względami wyższej polityki państwowej, wyraziwszy pogląd, że nie należy rozdrażniać uczuć religijnych lojalnego włościństwa polskiego.

Już na dzień Zwiastowania (25 marca 1867 r.) O. General Ziembę, był z powrotem na Jasnej Górze i na poufnym zebraniu Kapituły mógł oznajmić braci zakonnej, że piekielny plan Czarkaskiego nie zostanie dzięki Bogu urzeczywistniony.

Ale wprowadzona do klasztoru w d. 15 marca 1867 r. wojskowa załoga rosyjska nie została wówczas wycofaną przez lat blisko 30 tkwiła stałe w naszej narodowej warowni „Panny Świętej, co Jasnej broni Częstochowy”.

Br. Korwin.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (B. W. T.) Urzędowo donoszą 13 marca:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Przy dobrych warunkach obserwacyjnych, kilka oddziałów znajduje się pod działaniem artylerji rosyjskiej, na które my silnie odpowiadamy. Na północy od kolei Złoczów—Tarnopol nasze wojska przeprowadziły z brawurą pewne przedsięwzięcie, przy czem wzięty do niewoli 3 ch oficerów i 320 rosjan oraz zdobyły 18 karabinów maszynowych. Również pod Brzeżanami i pod Narajówką natarcia nasze na linje rosyjskie zakończyły się wzięciem jeńców i zdobyczą.

Front macedoński.

Między jeziorami Ochrydą a Prespą odparto atak bataljonów francu-

skich na nasze stanowiska. Bomby, rzucone przez nasze eskadry lotnicze na dworzec Vertekop (na północnym wschodzie od Vodeny) dosięgły celu i wywołały pożary, które długo można było obserwować.

Zachodni plac boju.

Na południu od Arras, po przygotowaniu ogniowym, oddziały angielskie nacierały bezskutecznie na szerokim froncie pod Beaurains i ponieśli straty. Nad Ancre, między Avre a Oise, na zachodzie od Soissons, w Szampanji i po obydwu brzegach Mozy odbywała się ożywiona działalność bojowa. Na zachodzie od Avre kompanie francuskie natarły na nasze stanowiska. Ogień nasz zmusił je do cofnięcia się przed naszymi zastawami. Na południu od Ripont, po ogniu huraganowym, francuzi zaatakowali ponownie nasze stanowiska. Po zwycięskiej obronie, mimo zaciekłych ataków przeważających sił, utrzymano wzgórze 185. Mierny zysk na terenie południowego stoku okupił nieprzyjacieli krwawymi ofiarami.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Ostatnie wiadomości.

BERLIN. Urzędowo donoszą 14-go marca—rano:

Ożywiono działalność bojową nad Ancre, na południu od Avre i w Szampanji.

Na wschodzie — natarcie nad Narajówką przyniosło nam 250 jeńców.

Komunikat austriacki.

WIENIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 13 marca:

Wschodni plac boju.

Na terenie na południu i wschodzie od Brzeżan, liczne i skuteczne przedsięwzięcia na przedpolach.

Walki w Galicji.

Na północy od kolei prowadzącej ze Złoczowa do Tarnopola nasze oddziały atakujące wzięły do niewoli w rowach rosyjskich 8 oficerów i 320 szeregowców, oraz zdobyły 18 karabinów maszynowych.

Na Wołyniu podjęta została silniejsza działalność bojowa.

Włoski teren walk:

Walki armatnie i przyrzędów do rzucania min na płaskowzgórzu Karstu i w dolinie Wippach trwały przez cały dzień i noc.

Na Cima di Costabella odparto słabszy atak włoski.

Południowo-wschodni plac boju.

W cieśninie pomiędzy jeziorami Ochrida a Prespa oddziały austriacko-węgierskie, niemieckie i bułgarskie odparły natarcie francuskie.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hofer

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 13 marca:

Polepszyliśmy stanowiska nasze na północno-zachód od Bouchavesnes.

W tej samej okolicy patroli nasze wtargnęły do rowów nieprzyjacielskich i zabrały pewną liczbę jeńców.

Walki na Zachodzie.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 12 marca:

Wieczorem:

Na południe od Avre ogień artylerji naszej wywołał pożary w nieprzyjacielskim składzie amunicji pod Echelle St. Aurin.

W Szampanji dość ożywiona walka artylerji w odcinku St. Hilaire le Grand i Maison de Champagne. Nie było walk piechoty. Przerwany ogień artylerji na reszcie frontu.

Lotnictwo.

W okolicach St. Mihiel stracono ogniem dział ochronnych samolot nieprzyjacielski.

Komunikat belgijski.

Urzędowo donoszą 12 marca:

Walka działowa pomiędzy Dixmuiden a Nieudortem. Walka za pomocą bomb w okolicy Steenstraete.

Zerwanie stosunków z Niemcami.

HAGA, 14 | 3. Parlament chiński na tajnym posiedzeniu zaakceptował większością 800 głosów politykę rządu, łącznie z zerwaniem stosunków z Niemcami. Parlament chiński składa się z senatu, posiadającego 274 członków, oraz z izby poselskiej, w skład której wchodzi 598 członków. Izba poselska zgodziła się zatem o bencie na zerwanie stosunków. Po głosowaniu senatu prezydent Rzeszy zpopolitej powezmie ostateczną decyzję.

Przesilenie w gabinecie francuskim.

GENEWA, 14 | 3. „Matin“ donosi że po 3 dniowych rozprawach francuska izba deputowanych nieznacznie większością wyraziła swe zaufanie rządowi. Gdy przyszło do obliczenia głosów, naliczono ich 296 za rządem. Faktycznie jednak było ich tylko 274, lecz jako głosujących za rządem policzono 22 deputowanych, przebywających na urlopie. Gdy się wieś o tem rozniosta, wśród opozycji zapanało wzburzenie. Sprawa ta ma być poruszona na początku jutrzejszego posiedzenia.

Pomoc japońska w Rosji.

STOKHOLM, 14 | 3. Do Rosji przybyła nowa japońska misja wojskowa. Członkowie jej udają się przez Kijów do rosyjskiej kwatery głównej, gdzie zostaną przyjęci przez cesarza na uroczystą audjencję. Jednocześnie z misją do Moskwy przybyło 265 oficerów, ogólnymistrzów i inżynierów artylerji japońskiej, którzy obejmą komendę nad walczącymi w Rosji wojskami mongolskimi.

Wojna podwodna francuska.

PARYŻ, 14 | 3. Komisja marynarki we francuskiej Izbie deputowanych uchwaliła w poniedziałek rezolucję, wzywającą rząd, aby bezwzględnie utworzył wydział specjalny, którego zadaniem ma być zorganizowanie wojny podwodnej, obronnej i zaczepnej i poprowadzenie jej z największą energią.

Za niskie ceny.

GENEWA, 14 | 3. Pisma paryskie donoszą, że na sobotnim posiedzeniu Dumy powstanie włościancy zwrócili się do rządu rosyjskiego z zarzutem, iż wyznaczili zbyt niskie ceny maksymalne na zboże i zapowiedzieli,

że w tych warunkach ludność wołoskańska ograniczy wysiew zboża do najszcześniejszych granic.

Ostrzelanie Soissons.

PARYŻ, 13 | 3. Dziś około godz. 4 po poł. Niemcy ostrzelali przy pomocy granatów płonących otwarte miasto Soissons. Wzniesiono kilka pożarów.

Walki w Szampanji.

PARYŻ, 13 | 3. W Szampanji podczas noży wykonali francuzi nowy atak na stanowiska niemieckie na zachód od Moisson de Champagne. Na froncie 1.500 m. wojska nasze zdobyły wszystkie rowy nieprzyjacielskie. Zajęły one szczyt wzgórza 185 i wtargnęły do oszańcowanych fortyfikacji na północnych zboczach wzgórza.

Co słychać nowego?

O stosunki narodowościowe z Austro-Węgrami.

Tryesteńska „Edinost“ na miejscu naczelnym podaje artykuł z „Agramer Tagblatt“ w sprawie postulatów stronnictw niemieckich w Austrii. Między innymi „Agramer Tagblatt“ pisze:

„Jedno muszą sobie Niemcy austrjaccy i poszczególne stronnictwa węgierskie wybić z głowy i to stanowczo i raz na zawsze. Słowianie w monarchji nie walczą za Niemców węgierską przewagę, nie walczą za rozczłonkowanie monarchji na okręgi wreszcie nie za niemiecki lub węgierski język państwowy. Walczą oni krwawo za dynastję i tron, za państwo Habsburgów. Zapamiętajciez dobrze: za państwo Habsburgów! Walczą krwawo za dynastję i tron oraz za własny naród, za jego rozwój za jego wolność w państwie Habsburgów. Za swój wszechstronny rozwój polityczny, kulturalny i gospodarczy, licząc na swego panującego i swoją własną siłę.“

Skasowanie пенігов w Rosji.

„Nowoje Wremja“ dowiadyuje się, że skasowano obecnie szereg penigów, nie tylko na prowincji, lecz i w obu stolicach kraju. Skasowanie to wydano na czas bliżej nieokreślony i miało ono nastąpić z powodów czysto wojskowych.

Chwila bieżąca.

— Na froncie zachodnim toczą się tak gwałtowne walki działowe, że huk armat słychać w Paryżu, jak podczas bitwy nad Marną.

— W Petersburgu, Moskwie i Odessie wprowadzono najostrzejszą dyktaturę.

— Łódź podwodna rosyjska zniszczyła 2 holowniki tureckie i 9 żaglowców.

— W wiedeńskich kołach politycznych oczekują z dnia na dzień kryzysu ministerjalnego.

— Prezes ministrów hr. Clam-Martine ma otrzymać dymisję, jego miejsce zająć ma hr. Czernin.

— Carranza zabronił uzbrojonym parowcom handlowym zawijać do portów meksykańskich.

— Anglicy stracili 9 samolotów niemieckich.

Ze Lwowa.

Przygoda prezydenta dr. Rutowskiego.

We Lwowie onegdaj, gdy prezydent dr. Rutowski jechał w powozie ulicą Halicką, od strony ulicy Wałowej nadjechał pędem wóz, zaprzęgniemy w parę koni. Woznica wstrzymał

Dzisiaj we Czwartek dnia 15 go

Marca 1917 r.

od godz. 3 p.p. do 6 wieczorem
i od 8 do 11 wieczorem.

W lokalu Stow. Handlowców
Piękna 6.

5-cio letni Szachista Szmulik Rzeszewski

który grał w Warezawie z wszechświatowym szachmistrem Rubinsteinem odegra kilka partji z tutejszymi znanymi szachmistrami.

Bilety przy wejściu.

wprowadzić konie, ale dyszel mimo to ugodził w szybę powozu i rozbił ją na kilka cz.ści. Na szczęście ożegodny prezydent wyszedł bez szwanku z tej niemiłej przygody.

Z Wilna.

10-lecie jedynej szkoły polskiej.

W dniu 17 b. m. jedyna tutejsza szkoła polska S. Swidry obchodzić będzie dziesięciolecie istnienia. Szkoła ta przetrwała na stanowisku wszystkie zmiany i prądy rosyjskiego ministerjum oświaty.

Głosy ze stolicy.

Koresp. własna „Głoska Czystoch.“ Stowarzyszenia studenckiego.

Wypadki polityczne, których widownią jest Królestwo Polskie, wycisnęły swe piętno na życie wewnętrzne Uniwersytetu warszawskiego, każde wydarzenie jest żywo komentowane w „kularach“ wszechniczy. Każdy akt politycznej dianośności wywołuje echo, objawiające się w rozmowach sporach i dyskusjach studentów.

Nic więc dziwnego, że nie poprzestając na prywatnych dysputach, postarano się stworzyć niejako ośrodki polityczne, gdzie znajdują oparcie, te lub inne orientacje. Zasadniczo myśl polityczna Uniwersytetu rozbiła się na 8 grupy, które różnią się między sobą metodami i środkami, łączą się wspólnym celem, którym jest niepodległa Ojczyzna.

Impuls do zakładania tego rodzaju stowarzyszeń dało Koło im. Lelewela, zbliżone przekonaniem do tak zw. obozu aktywistycznego; Przeciwwagę „Lelewela“ stanowi koło im. Mechnackiego, grupujące żywioły zachowawcze. W ostatnich czasach powstało Koło im. Staszica, reprezentujące opinię pośrednią, której brak dotkliwie dawał się odczuwać.

Koła organizują zebrania, na których, po odczytaniu aktualnego referatu, bywa dyskusja, nieraz wielce ożywiona, a nawet miejscami burzliwa.

Prócz tych, jeśli rzecz można, klubów politycznych, istnieje cały szereg kół o charakterze czysto państwowym.

Każda dziedzina nauki jest reprezentowana.

Mamy więc koto prawników, medyków, filozofów, klasyków i t. d. i t. d.

W grudniu r. z. powstało Koło Językoznawcze, które podjęło kultywowanie języków obcych. Poza tem istnieje doskonałe rozwijające się „Związek sportowy“, mający liczne sekcje, wreszcie Stowarzyszc. „Farmacja“, wiodące żywot dość suchotniczo.

Koroną wszystkich kół i kółek jest Tow. „Bratnia Pomoc“, organi-

zacja, łącząca w sobie wszelkie od-
cienie, przekonań politycznych.

Życie więc uniwersyteckie wart-
kim płynne, korytem, a w zelkie jego
niedomagania złożyć należy na karb
pewnego niedoświadczenia i może...
politycznego zdenerwowania.

Jan Derski.

KRONIKA

Dzisiejsze nabożeństwo piekarzy.

Dziś w czwartek, d. 15, jako w
dzień św. Klementa patrona piekarzy,
w kościele św. Zygmunta o godz. 10
rano odprawione zostanie nabożeń-
stwo, na które zaprasza cech pie-
karski.

Z Tymczasowej Rady Stanu.

Dziesiąt z kolei pełne posiedze-
nie Tymczas. Rady Stanu odbyło się
we środę, 14 b. m. o godz. 4 po po-
łudniu.

Onegdaj o godz. 4 po poł., odbyło
się posiedzenie wydziału wykonaw-
czego.

Wczoraj 14 bm. odbyło się posie-
dzenie Komisji wojskowej.

Dnia 15 b. m., o g. 7 wieczorem,
odbyło się posiedzenie podkomisji
konstytucyjnej.

Odczyty.
W najbliższym czasie p. B. Sta-
weno z Warszawy wygłosi odczyt na
temat: wojskowości polskiej i Rady
Stanu w Królestwie.

Z biblioteki I-go koła P. M. S.

Istniejąca przy I kole Macierzy
Szkolnej biblioteka dla sfer robotni-
czych stale się rozwija, a dzięki ofi-
arności jednostek powiększa zbiór
książek.

Ostatnio p. Stefania Kwiatkowska
ofiarowała 2 książki a mianowicie:
„Pan Balcer z Brazylii” — Konoparc-
kiej i „Zamek Bielski” za które zar-
ząd biblioteki składa serdeczne po-
dziękowanie; zwracając jednocześnie
nie do posiadaczy książek, które po
prze czytaniu częstokroć powiewierają
się, a ofiarowane do powyższego
księgozbioru mogą przynieść wielkie
korzyści.

Adres biblioteki: ulica Ogrodowa
№ 61.

Niedzielný znaczek.

W niedzielę 18. b. m. odbędzie się
w naszym mieście sprzedaż znaczków
na rzecz niedawno powstałego, a tak
sympatycznego Towarzystwa Sporto-
wego „Piechur”.

W razie niepogody kwesta odlo-
żoną zostanie do następnej niedzieli
25 b. m.

Zebrań pracowników drukarskich.

W nadchodzącą niedzielę, dn. 18
b. m. o godz. 10 rano w lokalu Tow.
Szerzenia Wiedzy (Teatralna 13) od-
będzie się organizacyjne zebranie
pracowników drukarskich, celem o
mówienia sprawy utworzenia w Cze-
stochowie oddziału warszawskiego
związku drukarzy.

Br. Huberman w Częstochowie.

Prawdziwa uczta artystyczna o-
cekuje muzykalne sfery naszego mi-
asta. Oto jeden z najważniejszych
skrzypków współczesnych, Bronisław
Huberman, przybędzie wkrótce do
Częstochowy, aby wystąpić z wła-
snym koncertem.

Zamówienia na bilety przyjmuje
księgarnia F. Rolnickiego.

W sprawie szkolnej rzemiosł.

W styczniu b. r. podczas uroczy-
stego obchodu przez cechy często-
chowskie, 100 letniej rocznicy usta-
wy cechowej, powstał projekt, otwo-
rzenia w naszym mieście szkoły rze-

mieślniczej i zainicjowana na ten
cel składka dała kilkaset rubli.

Od tego czasu ubiegło już 8 mie-
siące, a jak się okazuje chwilowy
zapór minął i sprawa utknęła na je-
dnym miejscu.

Podczas powyższego obchodu prócz
zebranej gotówki zostały zadeklaro-
wane większe sumy, które do dnia
dzisiejszego nie zostały zainkaso-
wane.

Zwracamy się przeto do inicjato-
rów powyższego projektu, aby zech-
cieli zająć się tą kwestją, w przeci-
wnym razie winni zwołać w tej spra-
wie zebranie i oddać pracę nad zreali-
zowaniem projektu w ręce więcej
odpowiednie

Koncert.

We czwartek 27 b. m. w teatrze
Paryskim, odbędzie się zapowiadany
oddawna koncert orkiestry Rappaport-
tów, na który pozostałe w niewiel-
kiej liczbie bilety nabywać można w
cukierni p. Jackowskiej, oraz w skle-
pie Ferny Ogrodniczej.

Ogród szkolny w Częstochowie. (projekt)

Porównyując dzisiejszy pro-
gram szkolny z programem z przed
dziesięciu laty, uderza nas rozwój
przyrodoznawstwa. Nauki humani-
styczne zyskują w historii natural-
nej groźnego współzawodnika, które
niezmuszone są odstąpić pewną
ilość godzin zajęć szkolnych.

Nauka przyrodoznawstwa ma jed-
nak tylko wówczas wartość, gdy pra-
widła w formie opisowej podawane
przez nauczyciela mogą być sprawd-
zone przez uczących się. Doświad-
czenie i spostrzeżenie są nieodzowne-
mi metodami nauczania przyrody,
zarówno w szkole elementarnej, jak i
środniej, nie mówiąc już o uczel-
niach wyższych, gdzie eksperyment
odgrywa dominującą rolę.

Nasze uczelnie mają ogromnie u-
trudnioną możliwość stosowania do-
świadczeń, gdyż trudno jest zdobyć
potrzebny w tym względzie mater-
jał.

Chcąc chociaż w części brak ten
wznowić naszym uzupełnić Wars-
zaw. Ogrodnicze przez swego dele-
gata p. Gorlańczkowskiego postano-
wiło zakładać w większych miastach
miniaturowe ogrody botaniczne, mo-
gące dostarczyć materiał do wykła-
dów szkolnych.

Częstochowski Oddział Stow. Nau-
cz. Polskiego, stara się myśl po-
wyższą wprowadzić w czyn, w tym
celu zarząd wyosował odpowiedni
list do Magistratu m. Częstochowy,
omawiający sposoby realizacji pro-
jektu powyższego.

Za najodpowiedniejsze miejsce dla
założenia ogrodu wspomnianego de-
legat warsz. tow. Ogrodniczego uznal
niezbędną część polek doświadczal-
nych na którym to terenie mógłby
powstać ogród kosztem szkół miej-
scowych, stowarzyszeń kulturalno
oświatowych przy naturalnej pewnej
pomocy ze strony Magistratu.

W razie przychylniej decyzji Ma-
gistratu p. Gorlańczkowski podjął się
opracowania szczegółowego planu i
kosztorysu, tak by już w przyszłym
roku szkolnym uczelnie nasze mogły
by korzystać z nowej placówki kul-
turalnej, Zarząd Stow. Naucz. Pol-
skiego spodziewa się, że otrzyma w
tych dniach odpowiedź przychylną
od Magistratu, o czym nie omisszka-
my poinformować natychmiast ogółu
naszego.

Kto da więcej?

W administracji naszego „Gońca”
jest do nabycia piękny, starej roboty

złoty piarścionek upiękaszony kamie-
niami, za który dają rb. 50.

Jeżeli w przeciągu 4 dni nikt wyż-
szej ceny nie ofiaruje, piarścionek
będzie sprzedany za ostatnio ofiaro-
waną sumę t. j. rb. 50

Kto da więcej?

Wybitny obraz polski w tea- trze Paryskim.

Dzięki staraniom dyrekcji teatru
„Paryskiego”, Częstochowa ma moż-
ność ujrzeć wybitny i nadzwyczaj
kosztownego obrazu kinematograficz-
nego p. t. 125 lat niewoli Pol-
ski.

Treść fabuły obrazu, o dzia-
łającym za wolność Krakowa
pod Kosciuszka i wanku jego,
współczesnym dzielnym legionście,
pzwóliła Łucjanowi Rydlowi wy-
zyskać poszczególne momenty w
sposób nadzwyczaj interesujący. Dwa
te wielkie momenty dziejowe z życia
Polski — ruch narodowy z czasów
Kościuszkii i wyprawa bohaterskich
legionistów dzisiejszych, rzucano
na tło starego Krakowa i Wawelu, dzie-
ki wyjątkowej zabiegliwości, two-
rzą obraz bardzo miły i pociągający
swymi szczegółami.

Sceny przyjęcia naczelnika na
Wawelu, poświęcenie jego szabli
i modły kościelników czynią wrata-
nie specjalnie korzystne

Obraz ten, dzięki jego wybitnym
zaletom cieszył się wszędzie wiel-
kim powodzeniem, które zdaje się
będzie towarzyszyło mu i w Często-
chowie, a podniesienie cen miejsca
jest najzupełniej zrozumiałe, ze wzglę-
du, że obraz ten jest clou obecnych
obrazów kinematograficznych, — a
wykonanie go podczas wojny pochło-
nęło tysiące.

Ofiary.

Gościnnej Częstochowie wdzięczny war-
szawianin rb. 10 na nowde wyjątkową do
uznania Redakcji kwit 114.

Dla Teatryńskiej M. Podlewska Mk. 1
kwit 113

Dla biednych do uznania Redakcji Ba-
dora Alekxy Mk. 10 kwit 115.

NADESLANE.

Przyjmując prosimy Sz. Red. Gońca o
następującą wzmiankę w swym poczynym
piśmie: P. Zygmunt Orłowski z chcią naby-
cia składki apiecznego p. f. Senior prze-
stał pełnić obowiązki Dyrektora Miłośni
Właścicieli Aptek w Częstochowie.

Z poważaniem

Hurtownia Właścicieli Aptek w Częstochowie
Zarząd: Dr. Monikowski.

Stanisław RUMSZEWICZ
adwokat prasygły
w Częstochowie ul. Piękna (daw-
nej Cerkiewna) № 4 (pierwsze
piętro nad b. biurem adresowem).
Przyjmuje od 2—3 po poł.

Mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Kli-
entelę o otwarciu przy naszym kolonialno-
winnym (handlu)

WINIARNI

i polecamy nasze znane ze swej dobroci
wina do wypicia na miejscu oraz dobro-
we zakaski i konserwy

Karwiński i Zawistowski
ul. Panny Marii № 23.

Reumatyzm artretyzm, ból głowy i wszel-
kie inne choroby leczy skutecznie masaż
elektryczny Teatralna 34 II-gie piętro m. 6 od 12
do 4-jej po południu

Farbiarzem i pralnią chemiczną A. Hei-
nigera przyjmie na praktykę chłopca mającego
lat 16-cie i posiadającego conajmniej świadectwo
z ukończenia szkoły elementarnej. Zgłoszenia do
fabryki na Załozau.

Teatr PARYSKI We wtorek, dnia 13 marca 1917 roku i dni następnym.

Pierwszy polski obraz imponujący okazalnością, wykonaniem i techniką

125 lat niewoli Polski

Wielkie arcydzieło kinematograficzne w 6 wielkich aktach, odtwarzające tragiczne dzieje ujarzmionej Polski w okresie 1792—1917 r.

Wykonane przez najwybitniejszych artystów sceny Krakowskiej z udziałem 10,000 osób, prócz walczących Wojsk Polskich, austriackich i rosyjskich.

Kostjumy i rekwizyty oryginalne z muzeum narodowego w Krakowie.

Do obrazu przygrzywać będzie zwiększony komplet orkiestry Chór złożony z 15 osób, wykonawcy utworów narodowe.

Z powodu nadzwyczaj kosztownej dzierżawy obrazu Dyrekcja teatru zmuszona została ceny miejsc podwyższyć.

Ceny miejsc: Miejsce w łożu 2 m. 40 fen. — Krzesło 1 m. 90 fen. — Galeria 80 fen. Passe partout i bilety ulgowe nie ważne.

Teatr „ODEON” Od ożwarku 15 do poniedziałku 19 Marca 1917 roku.

Sensacja! 5-ty polski obraz w wykonaniu artystów warszawskich! Sensacja!

„Bestja” realistyczny dramat w 5-ciu aktach, z życia warszawskiego.

W rolach głównych: POLA NEGRI — MARJA DULĘBA — W. Kuncewicz i J. Pawłowski.

W akcie 2-gim Miś-Mara wykona „Humoreskę” Dworzaczka.

Pola Negri z Sobieszewskim odtańczą charakterystyczny „Taniec Zmysłów”.

NA SCENIE: Pierwszy raz w Częstochowie!

SZKOŁA HAFTU Operetka w 1-ym akcie H. Topolnickiego, muzyka D. Wiechlera Akompaniament orkiestrowy. — Kierownik wokalny J. Baranowski

Z powodu bardzo kosztownej dzierżawy obrazu ceny miejsc podwyższone o 10 kop.

Ze względu na treść dramatu, wejście dla młodzieży do lat 16-tu wzbronione.

Dnia 17-go Marca 1917 roku, w Sali Straży Ogniowej odbędzie się

KONCERT

prof. Zygmunta Szwarcensteina skrzypka

z łaskawym współudziałem D-ra JANA PLESSA z Wiednia.

Początek punktualnie o godzinie 7-ej i pół wieczorem.

Bilety do nabycia w Cukierni W-go Jackowskiego.

Krawiecka pracownia garderoby męskiej
W. Małczyńskiego

w Częstochowie, ul. Panny Marji № 50.

Poleca Sz. Panom swój skład gotowych ubrań jako to: Palta, garnitury marynarkowe spodnie Specjalny dział ubrań uczniowskich dla wszystkich szkół i klas. Na czasie!!! Pracownia uskutecznia wszystkie przeróbki, reperacje, czyści i odświeża wszelką garderobę szybko i po umiar. cenach.

Dla Krów Wakeryna

Bardzo skuteczny środek dla krów zdrowych znany i stosowany oddawna za granicą jako

- 1) wzmacniającej organy trawienia,
- 2) wpływającej na apetyt,
- 3) ogólny wygląd i
- 4) jakoś i ilość dobrego mleka.

Dodawajcie do paszy krowom **Wakerynę.** Ządać w aptekach, składach aptecz., kooperatywach, spółk. roln. i sklepach kolonialnych.

Główny skład: Apteka Wągrowskich i Kadeoza, Warszawa, Chłodna 16.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie
ul. Panny Marji № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.
przyjmuje codziennie
od 9—1 i od 8—7 wieczorem.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu.

Potrzebny chłopiec do posług Zakład fotograficzny ul. Panny Marji Nr. 18. 151—

Zgubioną karmioną torbę damską wraz z kluczykami, 20 rubli i wiewiórkę Johana Bróm proszę zwrócić za wynagrodzeniem. B óm Teatralna 9. 152—

Potrzebna osoba mająca posadę, która zna dobrze język niemiecki. Wiadomość ul. Władysława Nr. 28. 146—

Zgubiono paszport niemiecki wydany przez p. Naczelnika Powiatu Częstochowskiego na nazwisko Marjanny Karelius. 148—

Redaktor - wydawca F. D. Witkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Głoska Częstochowska”